

ŠVÉDSKÝ KOLOVANDR - červen 2013

Příprava na letošní kolovandr probíhala docela hladce - sehnal jsem 3 lidi, co by chtěli jet a nevadí jim trochu nepohodlí, a taky zpáteční lístky na bus v akci za 2300,- včetně kol.

Vyrážíme v pátek 7.6.2013 odpoledne v půl šesté z Florence, jsme 4 - já, Pavel, Honza a Dana. S naložením kol měl problém jen Honza, který si nepřčetl, že potřebuje plachtu na zabalení rozebraného kola, takže ho narychlo balí do zánovního stanu - vypůjčeného.

Projíždíme podél rozvodněného Labe k Ústí. V týdnu kulminovaly povodně, všude zalitá pole a dálniční mosty přes jezera. Hned po projetí hraničního tunelu nás předjíždí nenápadná Corsa a spolujezdec nás svítícím pendrekem lifruje na odpočívku. Začíná filcunk německé celní správy, na Student agency jsou zaměřeny. Přesto jsme k půlnoci v Berlíně a po 3 hod. se už nalodujeme na trajekt přes

Fehrmanskou úžinu do Dánska. Plavba trvá asi $\frac{3}{4}$ hodiny, pomalu se rozednívá. Pro suchozemce to je zážitek. To samé vysoký most mezi ostrovy Lolland a Sjælland, na němž už leží Kodaň, kde v 6 hod. vysazujeme pasažéry.

Přes Oresund se plavíme jen 20 minut, obdivujeme hrad Elsinor - prý spíše celnice na výběr cla, ležící na výběžku z dánské strany. Přistáváme v Helsinkborku a já prohlížím, kde je autobusák, ze kterého pojedeme zpátky. Původně bylo v plánu zajet se nakonec podívat na 2 dny do Dánska, ale když jsem viděl tu rovinu, hustě zastavěnou, tak dáváme náhradní variantu.

Bus pokračuje podél pobřeží na SZ, docela to vypadá na déšť, což není na začátku nic příjemného. Vystupujeme v Göteborgu, a než smontujeme a ustrojíme kola, je zase sluníčko. Výměna peněz v nádražní směnárně, krátká prohlídka města, chvíli oběd na nábřeží u Kapitanátu, kde kotví velká plachetnice, ale kus vedle i vojenské lodě.

Je čas vyrazit a tak podél jižního ramene Gota kanálu, který nás bude provázet snad půl cesty (vede přes dvě velká jezera a desítky malých až do Stockholmu), vyrážíme na sever. Kanál občas mizí, jak bloudíme, abychom se vyhnuli frekventované silnici. Cyklošky tu jsou, ale dost špatně značené. Přesto v půli odpoledne dorážíme k soutoku severního a jižního ramene

kanálu u Kungälvu, nad nímž se tyčí mohutná pevnost Bohus Fästning ze 13. Století - prý nejjižnější norská pevnost z N-S války. Zde se odvracíme od kanálu, podél kterého jsme původně chtěli jet až k jezeru Vanern, k západu a pobřeží. Dánsko nahrazujeme prohlídkou ostrovů Tjörn a Orust.

Na první přejíždíme po 2 mostech, mezi nimiž je skála, kterou auta projíždí, ale cykloška vede po cestičce podél skály, s krásným výhledem na moře a desítky ostrůvků. Druhý, visutý most přes záliv dává nám suchozemcům další nádherné pohledy na moře a záliv. Za mostem je dokonce restaurace s výhledem na most. Projíždíme část ostrova a pomalu hledáme, kam složit hlavu. Vyžebáme vodu a táboříme v opuštěném lomu - spíš skládce kamene, kde nikomu nevadíme.

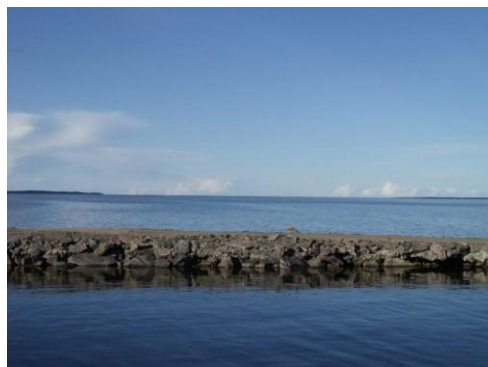

Ráno dojíždíme asi 10 km k mostu mezi ostrovy, z Tjornu jsme viděli tak 1/3, zato Orust projedeme celý. Z mostu je zase nádherný výhled, moře, ostrůvky a romantické

domky na nich nám dosud nezevšedněly. Také průjezd ostrovem - asi 35 km - je dost kopcovitý, mezi farmami s typickými červenohnědými domy, krávami a zase výhled na moře a skalnaté ostrůvky v zátočinách. Tam někde na západě se mísí Balt se Severním mořem - Kategat a Skagerak, tady je však moře mírné jak rybník. Před polednem přejedeme most a jsme zpět na pevnině. Naše cesta se obrací na východ do Vanersborgu na jižním cípu jezera Vaneren.

Cestou se před přeháňkou schováváme u obchodáku, ale pak se počasí zase umoudřuje. Trochu kufujeme ve větším městě Udevala. Paní nám radí, bohužel švédsky, a tak za městem zjišťujeme, že jsme na jiné výpadovce. Zpátky se nechce, tak jedeme kus na sever hlubokými lesy a pak zkratkou na východ lesní cestou, kde na nás občas vykoukne dům nebo cedule „vojenský prostor“, se dostáváme na původní trasu. K večeru konečně dojíždíme do Vanersborgu (Švédí říkají Vanešpork) a v lesích hledáme camp. Výhled na jezero je ohromující. Má 5000 km² a i na tom kousku, co vidíme, je znát zakřivení země.

V kempu mají od 10 do 17 hod., to jsme nestihli, tak nás ubytování navigují k srubu správce, který se diví, proč se tam prostě někde nevyspíme, když nepotřebujeme přípojku jako karavan. V kuchyňce nám somálský utečenec prozradí kód do koupelen, takže máme komfort zadarmo. Ráno se na pláži koupou, voda má osvěžující teplotu. Ranní prohlídka Vanersborgu, z vysokého mostu přes Gota-kanál, který vytéká z jezera, je nádherný rozhled, přesto vidíme jen část jezera a stolové hory na pobřeží. Začínáme objíždět jezero po JV straně a také vyjíždíme na bájnou stolovou horu Hunneberg (154 m), kde žijí losi. My jsme žádného nezahledli, i když jsme poctivě kopec objeli (cca 15 km). Nahoře je i několik jezírek a muzeum lovu. My jedeme dál po venkovských silničkách, které zvlněnou krajinou kopírují jezero, ze kterého však pro lesní porost nic nevidíme. Jen několik kamenných kostelů, větrný mlýn a něco jako místní Stonehendž - kopa kamenů, obklopenou menhiry, roztroušenými v krajině. A taky

pěkný pohled na vedlejší vojenské letiště, z něhož co chvíli startují grippy.

V Lidköpingu už vidíme zase jezero, na náměstí stojí dřevěná radnice - bývalý lovecký zámeček z ostrova Kalandso. Ještě přístav a Lidl, kde si kupujeme s Pavlem místní pivo. Má jen 2,8 % alkoholu, ale na žízeň dobrý - asi 10 Kč plechovka, která je zálohovaná 3 Kč - pleška se pak hodí do automatu na lahve. Dochází mi chleba z domova a varován ostatními, co už si koupili na pohled pěkný chléb, který má ale hnusně sladkou chuť, odchytávám v

oddělení pečiva zákazníky slovy „no sweet brod“ asi pátý mi se slovy „eto ně sladkyj“ ukazuje krásný bochník, který má fakt výbornou naši chuť - Rusáci jsou všude.

Pokračujeme do menšího městečka Kalby.

Spát chci dnes u jezera, což se nelíbí některým členům výpravy. Spory ukončí pán, kterého se dotazujeme na možnost spaní. Odvádí nás na místní veřejnou pláž a informuje paní v domku vedle, že tam budeme spát. Cedule u vjezdu s nápisem „Táboření zakázáno“ je sice pokácená, ale nikdo z koupajících se nepohoršuje nad tím, že si na kraji stavíme stany. Když na kraji hájku přes silnici objevujeme dvě starší mobilní kadibudky a popelnici, nemá to chybu. Koupání

je skvělé, voda je u hladiny prohřátá a slunečné letní počasí k tomu. Zato po noční bouřce se voda v zátocině asi pomíchala s jezerem a má tak 10 stupňů. Paní z domku se nás přišla zeptat, jak jsme přežili noc, když přšlo.....milí lidé!

Krásné ráno nás provází po výšině podél jezera - zase vesničky, kamenné kostely. Na pár hodin se rozdělujeme - já a Honza vyjždíme na kopec Kinnekulle, kola necháme u frekventované výletní restaurace a jdeme asi půl km pěšky ke krásné dřevěné rozhledně na vrcholu (306 m). Výhled na jezero je úchvatný, asi 10 km na Z se táhne šíje polostrova

dlouhého cca 20 km, na ostrůvku Kalandso na konci šíje je krásně vidět jeden z nejkrásnějších švédských zámků Lacko. Se svými bílými homolovitými věžemi vypadá z té dálky jako model. Jezero si nezadá s mořem - na druhou stranu prostě nevidíte.

Koukáme i do „vnitrozemí“ na východ - mírně zvlněná lesnatá krajina s jezery nás bude provázet těch asi 80 km k jezeru Vatteren. Užíváme si vzácného sjezdu a za chvíli se spojíme v Hallekisu se zbytkem výpravy. Městečko nic moc, jen nějaká fabrika na břehu s kouřícím komínem.

Vyrážíme přes kopečky na východ. Po asi 10 km se nám na jednom hřebenu ukáže ještě Kinnekulle, potom sjíždíme do lesů, a když se

vyhýbáme hlavní silnici po souběžné silničce, narazíme na zámeček, kostel a farmu jménem Ek. Na první pohled to tu vypadá jako před 200 lety - prostě v tom bydlí, žijou od nepaměti.

Opět se noříme do lesů - silnice se mění na válcovanou hliněnku, ale je pevná a jede se po ní dobře. Uprostřed lesa zase zámek u jezera Osten, ticho ruší jen ruština molodců koukajících pod kapotu auta u hospodářské budovy - asi gastarbeitři.

V městečku Moholm se ujišťujeme, že nakupovat v normálním obchodě se nedá (dost draho). Tak baštíme na travnaté návsi u stolu ze zásob, vedle sedí arabáši a baví se, jako by se hádali, občas projde Arabka v šátku... V přilehlých bytovkách jsou asi utečenci, Švédsko je přijímá neomezeně.

Razíme dál, bloudíme po rovinách mezi poli a farmami - mou vinou -ale nakonec přeci trefíme ke Gota-kanálu. Večer se blíží, vodu žebráme u milých lidí - zahradní kohoutek a pak chvíle vyptávání, odkud jdeme a kam jedeme. Naše dnešní pouť končí v Ekeskog, cesta tu opravdu končí, zato začíná jezero Viken, které už sousedí s jezerem Vattern. Z poloostrova, kde kotví jachty čekající na průjezd zdymadélkem Gota kanálu, který do jezera ústí, je nádherný výhled na rozlehlou hladinu. U zdymadélka se

sklápěcím mostem je i louka s tábořištěm a nezbytnou kadibudkou 3x3 m, kde se dá kadit ve dvou až nahoře na třetím z půlmetrových schodů - místní specialita.

Na tábořišti se seznamujeme se švédskými důchodci. 3 páry si tu opékají vuřty, dávám jim ochutnat Božkov, vařím grog s medem „my honey“, moc jim chutná. Na oplátku vytahují lahev holandské vodky i pár piv, který maj přes 5 voltů, se najde. Anglicky umí líp než já, učili se to ve škole jako my RJ. Vysvětluju jim, že Božkov je dědictví Rakouska, nebyly kolonie ale líh z melasy, vanilka a karamel. Chutná jim, asi sem nedošly zprávy o metanolu u nás. Nakonec si i zazpíváme „Irene jdi spát, teda Gud nájt“. Lidi jsou stejný všude a maj podobný

zájmy - a chlast sdružuje! Já spím v přístřešku i s kolem, jakési kryté pódium uvnitř vysoké asi 1 m, ostatní ve stanech. Ráno ještě okouknem proplutí první jachty průplavem, kousek se vracíme a objíždíme jezero po docela hustých kopcích. Nakonec zase sklápěcí most, dáváme přednost parníku, co veze turisty po kanálu a jezerech jím propojených. Ale to už je jen skok do Karlsborgu. Jezero Vattern je protáhlé, ale

na druhý břeh je vidět - tak cca 15 km?

Pláže střídá přístav jachet, nás zajímá rozsáhlá pevnost - z části kasárna na výběžku do jezera. Po nákupu svačiny na lavicích mezi kasárnami, kolem pochodují husaři - mají

pořadovou. Nesmí se jen do určitých částí objektu. Je to takový Terezín na břehu jezera, fortifikační systém je podobný. Když se nabažíme, pokračujeme bohužel po dost frekventované silnici na jih podél jezera. V jedné vesnici zas žebráme o vodu, mladý pán nás zve dovnitř a nechá nás v kuchyni natočit. Zpátky ve dveřích se potkáváme s mladou paní s dětmi, která se diví, že má v domě čtyři cizí lidi, ale je v pohodě.

Ještě pohodový slunečný podvečer, svačiny na promenádě, na mole v městečku Hjo - prý místní Kocourkov. Na náměstí probíhá zrovna jakási církevní slavnost (asi biřmování), my vyrážíme hledat nocleh. Dnešní noc je na romantickém místě v borovém lese na břehu jezera, zkusím lovit s pytláčkou z

„vše za 39“, bez úspěchu, zato koupel osvěží - tak 12 stupňů.

Ráno bohužel doráží slibovaná fronta a chčije a chčije. Stany se odhodláváme v dešti sbalit až v 11 hod. Vyrážíme po rozmočené hliněnce - bohužel dojíždíme k farmě, od které to máme přes jednu samotu asi 5 km blátem k hlavní. Tam se jede líp. Kamiony z nás smývají bláto, a když už je nejhůř, zahřeje kafe a kobliha na pumpě. Po 4té dešti řídne a k šesté dojíždíme k

Jonkopingu - známému letovisku na jižním cípu jezera. Tradiční suprač, já zase sháním nesladký chléb, na sobě červený SAC dres a šátek od Bakov Devils. Vypadám asi dost exoticky. Prohlížíme nábřeží, trochu městských ulic a snažíme se vymotat z města. To se nám nedaří, zato nacházíme v příměstském parku pařící mládež v altánku a nad nimi na kopci lom s jezerem a cvičiště Kinder hund klubu. Nenápadně stavíme stany za budovu (i kadibudka je) a ač nás vidí asi 5 lidí, co tu běhají pro zdraví, spíme klidně do rána.

Ráno se konečně vymotáme z předměstí a přes příměstské satelity se snažíme dostat do přírody. Přečkáme slejvák v čekárně a poté náš směr na Halmstadt pokračuje po rozmočených hliněnkách. Samoty v borových lesích, jezera. Ve vesnici Stengards u stejnojmenného jezera přečkáme slejvák pod starobyloou zvonicí, obří kostel vedle je z r. 1910 a je prkenný. Problém je, že zaostáváme

za plánem. Je pátek odpoledne a do Halmstadu to je asi 150 km a odtud po pobřeží do Helsinkborku dalších 80 a tam máme v neděli ve čtyři čekat bus. Nezbyvá než najet asi 10 km západně na hlavní a podél řeky Nissan v dost hnusném provozu do nejbližšího města Gislaved.

Cestou míjíme kopeček, kde je známé zdejší zimní středisko. Jinak je to 60 km asi jako u nás lesem do Kuřívod, jenže hustším.

Po asfaltu to odsypá, ale žádný velký požitek to není. V G. jsme asi v šest, je dost kosa, a když vylezem z tepla supráče, klapem zubama. Nocleh nacházíme v lese za městem a ráno bez deště se sluníčkem vypadá optimisticky.

Pokračujeme po hlavní, po cestě prohlížíme jezero - rybářský ráj. V dalším městečku dostáváme v ičku místní mapu a odbočujeme na cyklošku. Hlavní máme teď přes řeku a po docela ucházejících silničkách se bez aut hned líp jede. K čtvrté dojíždíme do Halmstadu, prohlížíme střed města - známou kašnu se sochou Europa a býk, zámek a u

něj zakotvenou školní plachetnici a naproti Picassovu plastiku Žena a muž...no hodně kubistické, asi inspirace z rané brigády v panelárně. Suprač nemineme, a když si točím ve vestibulu vodu, chce si se mnou popovídat bezdomovec, který vrací hafo plechovek - musí to být strašné, opít se pivem o 2,8 voltu. Strašně smrdí, víc než já, tak mizím.

Vyjet z velkého města je vždy problém a my potřebujeme něco najet, abychom

zkrátili těch zítřejších 80 km. Bohužel to vypadá na bouřku a v rovinaté přímořské krajině moc úkrytů nenajdeme. Stavíme stany už v dešti asi 10 km za městem na zjevně soukromém pozemku. Stan každý plácnul do vysoké trávy, jak to šlo, hlavně, aby byl schovaný za křovím a nebylo na nás vidět z přilehlých domů. Po přejití průtřeže má každý vodu ve stanu, já i v dešti spáchal hygienu - vylez jsem nahý na pár minut do deště. Stmívá se až k jedenácté a tak pozorujeme v rovinaté krajině, kde se dá dohlédnout 20 km, jak bouře postupuje, než

přijde další vlna na nás.

Ranní hygiena a balení ve vysoké mokré trávě nic moc a cesta proti větru taky. Občas nás to zažene do čekárny apod., ale přeháňka trvá max. půlhodinu.

Když se schováváme pod přístřeškem verandy nějaké nóbl hospody na předměstí, kam jezdí smetánka papat, dojede tam taky promočený manželský pár asi v

našich letech. Nějací Australáci se vydali na čtvrt roku projet si starý kontinent. Paní má

dokonce náušnice - velocipedy, tak tomu fandí. Ještě cestou přejíždíme kopec, asi jediný široko daleko, zato táhlý. V nedělním dopoledni si zde závodí místní silničkáři - několikrát nahoru dolů. Po různých cykloškách se blížíme k Helsihkborku, naše cykloška končí na kruháci v nákupní zóně, na H se dá pokračovat jen po kraji dálničního přivaděče. Za 2 hod. nám jede bus, tak to musíme risknout. Místní řidiči jsou bdělí a za 5

minut nás vyhání policajt na motorce. Je slušnej, ale občanky nám přes vysílačku profilcuje, jestli už nemáme ve Švédsku nějaký prohřešek. Odbočka vede k místnímu vězení (měli jsme kliku) a po sídlištních silničkách se dostáváme do města, kde je vedle přístavu i autobusák.

Máme to hod'ku a půl do odjezdu, převlíct se, rozebrat kola. Zbytek peněz utracím v kebabárně, co na tom, že hambáč nebo kebab stojí 150,- Kč, co se SK, a cesta domů je dlouhá. Bus přijíždí se zpožděním - silné přeháňky. Na trajektu to pěkně fouká, jedeme proti větru, a na přídi se dá krásně vyseknout scéna z Titaniku. Stojím proti větru v úhlu 45 stupňů jako Raška a nepřepadnu. Druhý trajekt ještě za světla a

německé dálnice nás ukolébají, abychom se probudili nad ránem u Ústí. Vítá nás Milešovka a v 7 hod. nás vysazují na Florenci do pondělního rána.

Říjen 2013 Luboš Andrš

Poznatky: Bohužel jsme neprozkoumali, kolik stojí kemp, průvodce uvádí 200-400 našich korun/os/stan. Švédsko je lesnatá a jezernatá země a dá se spát všude. Vodu nám neodmítli dát ani v pizzerce, což bylo i na mě dost, ale Dana se zřejmě vyzná. Zase jsme díky vodě navštívili několik švédských domácností.

V supráčích je jen malinko draž než u nás, na celý vandr jsme vystačili s 50 eury!!!!

Hospody jsou jen ve velkých městech nebo u nějaké atrakce - hrad, rozhledna. Na venkově se dá najít na farmě, na některých byly cedule. Chlastá se asi doma, už od pátečního rána jsme v zahrádkách u domů pozorovali různé oslavy, v sobotu snad všude. Pít se dá koupit 2 dny v týdnu ve větších městech v speciálním obchodě.

Švédsko má dost liberální celní předpisy, na trajektech jezdí lidi, kteří si v Duty free naloží vozík na kufr kartony piva evidentně na kšeft. Anglicky umí tak 80% Švédů a není problém se na něco zeptat - velice ochotní. Policisty jsme viděli až v Jonkopingu, na venkově vůbec. Není nic divného, že u domu i silnice stojí přes noc opřené pěkné horské kolo a vydrží do rána. Pohybovali jsme se dost pomalu, stále čekaje na Danu a Pavla - už bych s nimi nejel - nemám rád dohánět něco na poslední chvíli. Mělo to jedinou výhodu - v busu jsem

nesmrděl, protože jsem se za celý vandr nezpotil....